

KÜRESEL KAPİTALİZM KRİZİ, YOKSULLUĞU, YOLSUZLUĞU VE ŞİDDETİ DERİNLEŞTİRİYOR

Son dönemde yaşanan Rusya-Gürcistan çatışması, küresel ekonomik kriz hem uluslararası hem de ulusal düzeylerde, sermayenin bugün yaşadığı iç yarılmanın ve emperyalist güçler arasında şiddetlenen mücadelenin dinamiklerini ve niteliğini anlama zorunluluğunu öne çıkaran gelişmeler olmuştur. Gündeme oturan küresel ekonomik kriz bu tartışmalara derinlik ve yeni bir boyut kazandıracak gibi görünmektedir.

ABD merkezli uluslararası kriz, mortgage'ten uç verse de kapitalizme ilişkin yapısal kökleri bulunmaktadır. Kapitalizmin azami kâr şeklindeki temel güdüsü, üretim süreçlerinin piyasaya dönük serbestliklerini kuralılaşmaya dek vardiymaktadır. Buna sosyal sınıflar arasında yaratılan uçurum da eklenince üretimdeki arz fazlası ile talep arasında hep bir dengesizlik oluşmakta ve sürekli krizlere neden olmaktadır. Ancak 1980'lerden itibaren izlenen para, rant, spekülasyonları eşliğindeki finansal hareketlilik, "eksik talep ve aşırı üretimin ortaya çıkaracağı krizlerin finansal mekanizmalarla ertelenmesi"ne yol açabiliyordu. İşte mortgage ile bu işleyiş patlamıştır.

Emperyalist ülkeler tarafından devreye sokulan 1 trilyon dolar ile 3 trilyon dolar arasında değişen "kurtarma" operasyonları'nın faturasınının dünya emekçilerine ve özelle de de bizim gibi geri bıraktırlmış ve gelişmekte olan ülke halklarına fatura edileceği ise açıktır.

Yıllardır uygulanan dışa bağımlı politikalarla ülkemizin ekonomisi cari açığını dış borçla kapatan, sıcak para akışına mahkum, yüksek cari açık, yüksek dış borç ve süreklilemiş işsizliğe dayalı kırılgan ve sürekli kriz tehdidi altında bir yapıya büründürülmüştür. ABD egemenliğindeki uluslararası kurumların finans politikaları ile Avrupa Birliği'nin dayattığı yanlış sanayi, tarım ve eklemleme politikalarını uygulamayı bir "ekonomik tercih" olarak yaşayan Türkiye'nin çok yönlü çalkantılar yaşayacağı bir döneme girilmiştir. Özelleştirmelere yönelik yasalar, İş Yasası, Sosyal Güvenlik ve Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası ve diğer uluslararası eklemleme yasaları bu süreci ileride de kızıştırarak ekonomik, sosyal muhtevalara sahiptir.

Yalnızca son dönemlere ait büyüme, sıcak para, cari açık, cari açığın karşılanmasında kullanılan borçlanma oranları, özel sektörün kur riski, kamu ve özel sektör iç ve dış borç stokları, dış ticaret açığı, yabancı sermaye yatırımları, imalat sanayii reel güven endeksi, kapanan iş yerleri, tüketici borçları, batık konut kredilerine ilişkin olumsuzluklar çok ciddi düzeydedir.

Bu açık oranlarının uzun dönemli sürdürülmesinin zor olduğu bizzat sermaye çevrelerince dile getirilmektedir. Bu durumda çoğu küçük ölçekli olmak üzere birçok iş yeri kapanacak, ayakta kalanların üretimleri ise çok ucuza kapatılacaktır. Krizin henüz tüm boyutlarıyla hissedilmediği son sekiz ayda bile kapanan iş yeri sayısı geçen yıla oranla yüzde 47 artmıştır. Ekonomideki genel daralmanın imalat sanayine, vergi gelirlerine, istihdama, enflasyona, tüketim ve yatırım harcamalarına yansımaları ise devasa boyutlarda olacaktır.

Tam da bu noktada büyük sermaye çevreleri ve bankalara değil, üretim, yatırım, küçük ve orta boy işletmeler ile sosyal kesimlere dönük ivedi bir ekonomik, sosyal destek programının hayata geçirilmesi gerekliliği, bağımsız bir mesleki toplumsal irade olarak bizim açımızdan bir tercih ve mücadele konusudur.

Ülkemizin gerek şu anki gerekse çok yakında yaşayacağı ağır krizden en az hasarla çıkmasının yolu buradan geçmektedir. Yüzünü emek ve kalkınma alanlarına dönen bir "ekonomik, siyasal, sosyal tercih", hep söylediğimiz gibi insanca yaşamın koşullarını tesis etmenin yalnızca önemli bir başlangıcını oluşturacaktır.

Ekonomideki çöküşün yanı sıra Kürt sorunu üzerinden şiddet ortamı tırmandırılarak halkımız etnik kökenleri üzerinden bir çatışma ortamına sürüklenmek istenmektedir. Bu ortamın emperyalist çevrelerin çıkarları doğrultusunda kışkırtılması da söz konusudur. Son günlerde Altınova'da, Dikili ve Sarayköy'de yaşananlar bu yöndeki gelişmenin işaretlerini sunmaktadır. Şemdinli Aktütün karakoluna ve Diyarbakır'da polis servis aracına yapılan saldırı tipi eylemler ise toplumsal infiali daha da artırmakta, barış umudunu zayıflatmaktadır.

Oysa bu ortamda izlenmesi gereken politikalar bellidir. Sorunlara şiddete başvurmadan siyasal ve sosyal çözümler aranmalıdır. On binlerce insanımızın yaşamına, onarılmaz acılara, kardeşçe bir arada yaşama umudumuza, milyarlarca dolar maddi kaynak kaybına mal olan ve uluslararası arenada emperyalist senaryolara karşı ülkemizi güçsüz kılan Kürt sorunu kapsamlı bir demokratikleşme çerçevesinde çözülmek zorundadır.

Terör eylemlerine, saldırılara ve sorunu bir “güvenlik” sorununa indirgemeye son verilerek demokratik süreçlere olanak tanınmalıdır. Ülkemizde siyasal yaşamın demokratikleşmesi yönünde ivedi adımlar atılmalıdır.

Bu önemli bir tercihtir, tercih eşliğidir. Bu eşik, bugünkü egemen sınıfların temsilcileri aracılığıyla aşılamaz. Ülkemizin gereksindiği barış ve demokrasi ortamı, ancak demokrasi ve emek güçlerinin öncülüğünde sağlanabilir. Bu alanda bir toplumsal bilinç ve baskı gücü oluşturma doğrultusunda TMMOB ve benzeri emek ve demokrasi güçlerine önemli sorumluluklar düşmektedir.

Türkiye gündemi ile ilgili bir diğer konu ise milliyetçi-laik, liberal-ılımlı İslam saflaşmasına ilişkindir.

Bu saflaşmanın bir tarafında 12 Eylülcü geleneksel eski düzen yanlıları, diğer tarafında da BOP projesi çerçevesinde ABD’nin de desteğini alan kapitalist küreselleşmeci AKP yer almaktadır. Birisi statükoyu korumaya çalışırken, diğeri küresel kapitalizmin ihtiyaçları doğrultusunda devleti yeniden yapılandırmaktadır. Bu süreçte tarihsel egemen blokun konumu sarsılırken küreselleşmeye entegrasyon sürecinden palazlanan İslami sermaye ve bürokrasinin devlet içerisinde etkinliği artmaktadır. AKP cemaat ağları ile aşağıdan ve iktidar olanakları ile yukarıdan müdahalelerle devlet ve toplum yapısını yavaş ama köklü bir dönüşüme uğratmaktadır.

Sözde “çeteleri temizleme” iddiasıyla yola çıkan “Ergenekon” gibi operasyonların da aynı zamanda bu güçler arasındaki iktidar mücadelesinin ve uzlaşma arayışlarının bir parçası olduğunu görmemiz gerekiyor. Elektronik muhtıralara kadar uzanan bir kapışma sürecinin AKP’nin kapatılma davası ve “Ergenekon operasyonu” nun geldiği son nokta açısından bir “denge” ve zımnı bir “uzlaşma”-ya, kısaca taraflarca benimsenen bir “yeterliliğe” vardığını söylemek olanaklıdır.

Bu dönüşüm sürecinde bazı kesimler aslında emperyalizmin soğuk savaş öncesi ihtiyaçlarına göre şekillenmiş

faşist devlet yapısını sözde laiklik ve ulusalcılık adına savunurken diğer bir kesim ise bu dönüşüm ve yeniden yapılandırma sürecini faşist yapının dağılması ve sözde demokrasinin gelişmesi olarak yorumlayabilmektedir.

Bu noktada, bütün haksız saldırılar karşısında TMMOB’nin 22 Temmuz öncesi süreçlerde izlediği ve ne Ergenekonculara ne de neoliberal muhafazakâr çevrelere eklemlemeyen bağımsız tutumunu, bir kez daha anmamız gerekmektedir. TMMOB’nin, toplumsal sınıfsal parametreleri gözetken toplumcu ve yurtsever bağımsız tutumu, yaşanan gelişmelerle de doğrulanmıştır.

Ülkemizdeki siyasi, sosyal yapının demokratikleştirilmesi, yaşanan tüm sorunlara köklü çözümler bulunması, gerici ideolojilerin etkinliğinin kırılması ise emekçi sınıfların ve emek güçlerinin birlik ve mücadelesinden geçmektedir.

Toplumsal duyarlılıkları geleneksel olarak ayakta tutmanın en önemli araçlarından biri olan birliğimiz TMMOB, eşitlik, özgürlük ve demokrasi için mücadele etmeye, edenlerin yanında olmaya, her tür anti demokratik, sermaye yanlısı, gerici ittifakın ve çabanın dışında kalmaya devam etmelidir.

Son olarak mevcut kriz ortamında TMMOB’ye bağlı odaların meslek alanlarını koruma ve düzenleme çalışmaları bundan böyle çok daha önem kazanacaktır. Bu alanda ciddi çalışmalar yapılmazsa birçok kazanımımız elimizden alınacak ve Odaların 12 Eylül sonrası yaşanan toparlanma, kurumsallaşma ve meslek alanlarını düzenleme çalışmaları sekteye uğratılabilecektir.

TMMOB önümüzdeki kriz sürecinde, mühendislik, mimarlık, şehir plancılığının önem ve katkılarını çok bilinçli olarak, toplumun, kamunun ve siyasi iktidarların önüne bir kez daha koyma ve meslek alanlarımızın saygınlığını oluşturmak ve/veya korumakla yükümlüdür. Ancak bunun üç önemli ayağı bulunmaktadır. İlki, TMMOB’yi yapay iç gündemlerle meşgul etmemek; ikincisi, Odaların üretim ve etkinlik düzeylerini yükseltmeleri ve nihayet TMMOB’nin bütün Odaların çalışmalarını derleyip toparlayacak bir konumda olmasıdır.

TMMOB ve Odalarına halkımızın ihtiyacı devam etmektedir. Biz bu ihtiyacın gereklerini yerine getirmek zorundayız.

**TMMOB Makina Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu**